

Leiderschap-in-dialoog

Jeroen van Urk, *Certified Municipal Clerk en oud-raadslid*

Lokale democratie neemt een vlucht. Het vluchtelingenvraagstuk laat zien dat ons vertegenwoordigende stelsel onvoldoende voldoet. Redelijke mensen accepteren niet dat de overheid beslissingen oplegt, maar verwachten overleg. Onredelijke mensen hebben dan het nakijken. De gemeenschap is bij gemeenschappelijke vraagstukken zelfsturender dan de overheid veronderstelt. Ook vóór Thorbecke werden die vraagstukken opgelost.

Ons vertegenwoordigend stelsel is een tijdverschijnsel, passend bij de verzuilde, industriële samenleving die we ruim een eeuw waren. Klassiek is dat stelsel niet. Er zijn juist klassieke manieren van overleg en besluitvorming die beter passen bij een democratie, waar mensen eigen verantwoordelijkheid voor het bestaan nemen. In antiek Athene en tijdens de renaissance in Florence waren burgers in veel ruimere mate dan nu daadwerkelijk betrokken bij het gemeentebestuur. Draagvlak voor beslissingen gaat dan hand in hand met draagkracht bij de uitvoering ervan. Langzaam beginnen we dat te herontdekken. In Antwerpen

en elders waar er met een burgerbegroting wordt gewerkt.

Burgerjury's en de G1000-formule: die kunnen heel goed zuiver aselekt samengesteld en beslissend zijn. Of kijk hoe het Amerikaanse Riverside het organiseert. In deze 'City of Arts & Innovation' van 350.000 inwoners in Californië telt de gemeenteraad zeven leden namens districten van gemiddeld 50.000 inwoners. Zo weinig raadsleden maar? Dat kan werken, omdat Riverside een scala aan burgercommissies heeft via welke betrokkenheid en deskundigheid uit de samenleving het gemeentebestuur dient. Variërend van de Human Resources Board tot de Planning Commission, en van de Park and Recreation Commission tot de Community Police Review Commission. Anders organiseren, anders vergaderen met burgers, het kan. Bijvoorbeeld ook met het RaadsRuitModel van de Gemeenteraad van de Toekomst. In dit vergadermodel neemt de gemeenteraad het voortouw en is dialoog van raadsleden met betrokkenen ingebakken vanaf het begin tot aan het besluit (zie Raadsledennieuws nr. 1/2014, pag. 13).

Zulke verbreding van lokale democratie is raadzaam. Nog maar 285.851 inwoners zijn lid van een in de Tweede Kamer vertegenwoordigde partij (2,2 procent van de kiesgerechtigden, minder dan ooit; bron: Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen). Lokale partijen vullen dit aan, al hebben ook zij doorgaans geen grote zalen voor ledenvergaderingen nodig. Hun verbondenheid met de omgeving strekt wel tot voorbeeld. Want de bruikbare keerzijde van het afnemend ledenaantal van partijen is dat steeds meer mensen zich buiten de politiek manifesteren. In de gemeenschap zijn oplossingen te vinden voor gemeenschappelijke vraagstukken. Dan hebben we meer aan volksverbinders dan aan volksvertegenwoordigers. Raadsleden die voorgaan in gesprek verbinden daardoor hun perspectief op het algemeen belang aan eigen belang van burgers. Er is geen behoefte aan sterke leiders, maar aan sterke gespreksleiders. Leiderschap-in-dialoog voorkomt oog-om-oog.

jaivu@planet.nl